

ve větším rozsahu než ustanovuje čl. 40 mezinárodní úmluvy. Dovolací důvod nesprávného právního posouzení jest tedy bezpodstatným.

Čís. 4137.

Obchodní zvyklosti jsou pro výklad pravé vůle stran směrodatný i tehdy, nesouhlasí-li s dispositivními předpisy zákona. Není třeba tvrditi, že odpůrce o zvyklosti věděl, nýbrž jest na odpůrci, by dokázal, že mu zvyklost známa nebyla. Při výkladu vůle stran nelze zvyklost pokládati za bezvyjimečně závaznou je n tehdy, když byla oběma stranám známa. Záleží i na tom, zda smluvník mohl u druhého smluvníka znalost zvyklosti předpokládati, nebo naopak, zda byl smluvník povinen, druhého smluvníka na zvyklost upozorniti.

(Rozh. ze dne 10. září 1924, Rv I 772/24.)

Žalobě na banku o odevzdání úpisů moučné půjčky a válečných půjček procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu, pokud se domáhala odevzdání úpisů moučné půjčky, pro tentokráte zamítl, pokud pak šlo o odevzdání válečných půjček, zrušil rozsudek prvního soudu a vrátil mu věc, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v důvodech: Provádějíc odvolací důvod vadnosti řízení vytýká odvolatelka procesnímu soudu, že nepřipustil znaleckého důkazu o tom, že bylo obchodním zvykem, že papíry zákazníků, uložené u filiálek bank, byly v době světové války z důvodů bezpečnostních, jakož i ještě z jiných, s válkou souvisejících příčin, přenášeny do úschovy jich centrál, dále že válečné půjčky, upsané obecenstvem u filiálek bank, jež měly centrálu ve Vídni, byly koupeny ve Vídni a uschovány u těchto vídeňských centrál, a že tato zvyklost byla i odpůrci známa. Než důkazu, který dle odvolatelky měl býti proveden, nebylo třeba. Že šlo o právo obyčejové, jež platí stejně jako právo psané bez ohledu, zda se mu strany chtějí podrobiti či nikoli, odvolatelka sama netvrdí, naopak, jak výslovně uvádí, má tu na mysli jen obchodní obyčej (usance) dle čl. 279 obch. zák., jenž se vyvinul teprve za války. Odvolatelce sluší přisvědčiti v tom, že takovýto obchodní obyčej platí i tehdy, přiči-li se oněm předpisům obchodního zákona, jež strany mohou srovnalou vůlí vyloučiti nebo změniti, neboť obchodní zvyklost zakládá se na vůli stran a ta je směrodatnější, než sám zákon. Opačný náhled soudu procesního může se vztahovati jen na obyčejové právo, které arci, má-li ho býti použito, nesmí býti s předpisy obchodního zákona právě tak v odporu, jako právo občanské (čl. 1 obch. zák.). Avšak k obyčeji, jaký má na zřeteli odvolatelka, možno přihlížeti jen tehdy, když se mu strany, ať výslovně, ať mlčky, chtěly podrobiti, neboť jeho závaznost jest podmíněna právě vůlí stran, že se mu podrobiti chtějí. O prvé občeji netvrdila odvolatelka v první stolici a netvrdí ani v odvolání, že byl odpůrci znám, pokud pak jde o zvyklost druhou, uvádí sice odvolatelka v odvolání, že byla odpůrci známa, poněvadž však toho netvrdila v první stolici, nelze k tomuto jejímu tvrzení jako k nedovolené novotě v řízení odvolacím hleděti (§ 482 c. ř. s.). Za tohoto stavu věci nelze však vycházeti

při rozhodování tohoto sporu s hlediska, že se odpůrce uvedeným dvěma obyčejům podrobil a v důsledku toho nemá ani ten ani onen z obyčejů těch pro věc významu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl ani dovolání ani rekursu žalobcovu a uvedl v

d ů v o d e c h:

Dalšího jednání bude třeba však ještě z jiného důvodu. Žalovana banka tvrdí, že dle obchodních zvyklostí byla oprávněna ponechat úpisy válečné půjčky, které jí ve Vídni byly vydány, v uschování u centrály vídeňské, a vede o této zvyklosti důkaz znalci. Odvolací soud dovedl správně, že obchodní zvyklosti jsou dle čl. 279 obch. zák. pro výklad pravé vůle stran směrodatnými i tehdy, nesouhlasí-li s dispositivními předpisy zákona, nepřipustil však přece nabídnutého znaleckého důkazu, poněvadž prý žalovaná banka netvrdila v první stolici, že žalobci byla uvedená zvyklost známa. V tomto směru nelze odvolacímu soudu přisvědčiti. Podle všeobecných pravidel procesních nebylo věci banky, aby tvrdila, že žalobce o zvyklosti věděl, nýbrž věci žalobce, by tvrdil a dokázal, že mu zvyklost známa nebyla. Mimo to nelze při výkladu vůle stran pokládati zvyklost za závaznou bezvýjimečně jen tehdy, když byla oběma stranám známa. Nezáleží jen na skutečné vůli, nýbrž také, jak mohla a musila druhá strana projevu této vůle rozuměti. Nejde tedy jen o to, zdali žalobce tvrzenou zvyklost skutečně znal, nýbrž při nejmenším o to, zda mohla banka tuto znalost u něho předpokládati, či zda byla povinna na zvyklost ho upozorniti. Bude proto úkolem prvního soudu také, aby provedl znalecký důkaz o tvrzené obchodní zvyklosti.

Čís. 4138.

Advokát není povinen, by s požadováním zaplacené odměny za konané práce počkal až do skončení sporu nebo odvolání plné moci. Může ji dělit a požadovati dle časových období.

Nečinil-li klient proti účtu svého advokáta v přiměřené lhůtě námitek, jest advokát oprávněn, zaplatiti si účet ten ze záloh klientem mu poskytnutých.

(Rozh. ze dne 10. září 1924, Rv I 808/24.)

Žalobce konal v roce 1921 pro žalovanou různé práce právnické a hotová vydání, na které jí zaslal účet ze dne 31. března 1921 ve výši 5.069 Kč 45 h. Účet tento žalovaná podržela a ničeho proti jeho výši nenamítala. Teprve, když žalobce za pozdější pro ni konané práce právnické a hotové výlohy poslal jí další účet ze dne 31. prosince 1922 na 15.065 Kč 10 h, vrátila žalovaná oba účty žalobci dopisem ze dne 9. května 1923, ve kterémž uvedla, že žádného účtu neuznává a žádala, by si žalobce výši útrat mu příslušející dal stanoviti soudem. Žalobce, poněvadž jeho účet ze dne 31. března 1921 byl dávno před obdržením dopisu žalované ze dne 9. května 1923 splatným a do té doby od žalované na účet svých útrat dvakrát po 4.000 Kč obdržel, zaplatil z těchto 8.000 Kč nejprve svůj již splatný účet ze dne 31. března 1921 5.069 Kč 45 h úplně a zbytek oněch 8.000 Kč započtl jako splátku na účet ze